

Člen redakcie Christianitas Vlado Seman: „Vidím nebezpečenstvo v novej totalite, ktorá chce vykoreniť úctu ku kresťanským hodnotám!“

13. apríla 2022 ✚ Spoločnosť ✚ Rozhovory

Už pár mesiacov je posilou redakčného tímu Christianitas.sk meno známe z televíznej obrazovky - Vladimír Seman. Pamätáme si ho ako tvár hlavného spravodajstva STV, ale aj ako zakladajúceho redaktora náboženského vysielania na Slovensku. V rozhovore s Máriou Magotsovou vysvetľuje, prečo sa rozhodol spolupracovať s naším portálom a tiež ako vidí aktuálnu spoločenskú situáciu na Slovensku.

Zdroj: archív V. Semana

Máte za sebou dlhú a mimoriadne úspešnú kariéru v slovenských médiách a Vaše meno stále vo verejnosti rezonuje. Mohli by ste si bez problémov vybrať akúkoľvek redakciu na Slovensku, prečo ste sa rozhodli stať členom práve tímu Christianitas?

Počas mojich štyroch desaťročí v médiách boli aj obdobia, keď som takmer neschádzal z televíznej obrazovky. Boli však aj časy, keď som bol v nepriazni oficiálnej moci. Nuž a to sa nevyhnutne odzrkadlilo aj na mojej profesionálnej dráhe. Je to však absolútne logické vyústenie mojich životných postojov. Na rozdiel od iných novinárov, ktorí si strážia imidž nezávislosti a zámerne sa spoločensky neangažujú, ja som išiel inou cestou.

Tvrdím, že žurnalistika má byť svedomím spoločnosti, má pravdivo pomenúvať aj nepopulárne témy a novinári by mali byť pripravení, najmä v hraničných situáciách, prevziať zodpovednosť nielen na poli médií. Takéto situácie nastali v ostatných štyroch desaťročiach niekoľkokrát. Po prvýkrát to bolo v roku 1989, keď som sa ako mladý redaktor STV angažoval v štrajkovom výbore v košickom televíznom štúdiu.

Podľa vtedy platných zákonov za to hrozilo 15 rokov väzenia. To, že sa napokon podarilo skončiť obdobie totality a bojovného ateizmu, považujem za najväčšiu výhru mojej generácie. Krátko nato som sa stal

zakladajúcim redaktorom náboženského vysielania na Slovensku a prežil som v tejto práci nádherných 5 rokov, ktoré má sformovali ľudsky i profesionálne. Potom však prišlo obdobie mečiarizmu, ktoré v mojom prípade znamenalo nátlak politických štruktúr na zneužívanie náboženského vysielania.

Musel som odísť z STV a zruba dva roky som pôsobil ako tajomník *Komisie masmédií KBS*. Vtedy som sa opäť rozhodol spoločensky angažovať a aktívne som pomáhal pri organizácii parlamentných volieb v roku 1998. Nuž a do tretice to bolo v nedávnej minulosti. Bol to výraz môjho nesúhlasu s tým, že sa opäť k moci dostali ľudia, vo veľkom zneužívajúci svoje funkcie na osobné ciele. Žiaľ, teraz vážne nebezpečenstvo vidím v akejsi novej totalite, ktorá pod rúškom liberalizmu a slobody chce slobodu v skutočnosti oklieštiť a vykoreniť z našej spoločnosti to, čo ja považujem za dôležité. Je to úcta k tradícii, ku kresťanským hodnotám. Považujem to za ďalšie nebezpečenstvo totality, porovnateľné s tým, ktoré som zažíval opakovane v iných podobách. Nuž a Christianitas spája ľudí, ktorí zdieľajú aj moje životné postoje a jasne ich vyjadrujú. Považujem preto za prirodzené, že sme si k sebe našli cestu.

Súčasne svoju pozíciu však aj naďalej vidím v oblasti regionálneho televízneho vysielania, kde som v predsedníctve celoslovenského spolku takmer 70 mestských a súkromných regionálnych televízií. Značnú časť svojej práce venujem aj charite, jednak v oblasti televízneho vysielania, ale aj v rôznych iných aktivitách. Najnovšie je to pomoc utečencom z Ukrajiny. Práca pre Christianitas je pre mňa nová výzva a dúfam, že naša spolupráca prinesie očakávané ovocie.

Zdroj: archív V. Semana

Viera v Boha, nielen tá „povinná, nedelňá“, je niečo, čo človeka nielen formuje, ale aj definuje. Aká bola Vaša cesta k Bohu, ako si Vás našiel?

Za svoju vieru vďačím najmä mojim rodičom. Dôležitú úlohu zohral aj príklad otcovho strýka, gréckokatolíckeho kňaza, Michala Ihnáta, ktorý bol za svoje presvedčenie vyše 10 rokov v komunistickom väzení. Bol to práve tento príklad, ktorý ma podnietil ostať po revolúcii v STV a venovať sa tvorbe náboženských programov. Vďaka tejto práci som spoznal mnohých skvelých ľudí. Opätovne som sa presvedčal, že viera v Boha je tým hlavným kompasom, ktorý nám pomáha ostať ľuďmi a nedopúšťať sa fatálnych, nenapraviteľných chýb. V mojom prípade ma moja viera ukotvuje najmä v snahe odpúšťať a pritom ostať verný kľúčovým životným zásadám.

Dlhé roky ste boli tvárou hlavného spravodajstva RTVS. Ako vnímate aktuálnu situáciu na Slovensku v politickej, aj pandemickej oblasti? Čo sme za tie dva roky urobili dobre a v čom sme, naopak, zlyhali?

Mojej pôsobenie na poste moderátora hlavnej spravodajskej relácie STV vnímam s pokorou, primeranou tejto príležitosti. Súčasne však musím dodať, že pre túto prácu majú iní lepšie predpoklady. Slovenský model tejto profesie totiž vyžaduje najmä perfektný výzor a schopnosť dôveryhodne prečítať, čo napísal niekto iný. Nuž a ja som s tým mal istý problém, lebo nie vždy som sa vedel stotožniť s tým, čo som mal presvedčivo prezentovať. Moja terajšia pozícia televízneho publicistu a producenta mi sedí oveľa lepšie a cítim sa v nej byť aj zmysluplnejšie využitý.

Nuž a čo sa týka terajšej spoločenskej a politickej situácie... Je to zložitá a veľmi komplexná téma. Myslím si, že naša parlamentná demokracia dopláca na to, že Slovensko je jediný volebný obvod a že šéfovia politických strán majú bez primeranej spätnej väzby od ľudí v regiónoch priveľké kompetencie na presadzovanie svojich osobných zámerov. Terajší volebný zákon presadil Vladimír Mečiar v snahe nastoliť u nás autokratický režim. Politici, ktorí prišli po ňom, nedodržali svoj sľub zmeniť ho, skrátka nedajú si vziať niečo, čo je pre nich pohodlné. Dôsledkom je, že strany ani nehľadajú ľudí v regiónoch, ktorí by boli ochotní a schopní presadzovať ich volebný program. Volebné programy preto fungujú len ako prázdne heslá v predvolebnej kampani. Ľudia sú potom frustrovaní a oprávnené sa cítiť byť oklamaní. Vidíme to aj po ostatných parlamentných voľbách.

Terajšia garnitúra je na zmysluplné vládnutie veľmi slabo pripravená a takmer nič nenasvedčuje, že by sa to malo zlepšiť. O všetkom sa rozhoduje v politických centrálach, aj dobré úmysly majú podenkový život a chyba sa vŕši na chybu. Normálnu demokratickú diskusiu a rešpektovanie názorov odborníkov či ľudí v regiónoch, nahrádzajú autokratické metódy, ktoré vedú k nárastu nespokojnosti a sklamaní. Snažím sa však byť optimista. Držím palce snahe o očistu verejného života, redukciu klientelizmu a vplyvu oligarchických, skorumpovaných štruktúr. Je mi sympatické aj to, ako sme sa dokázali zomknúť v pomoci utečencom z Ukrajiny. Ale ani zďaleka to nestačí na to, aby som bol spokojný s terajším smerovaním našej krajiny.

Zdroj: archív V. Semana

Je nejaká oblasť, v ktorej by sa mohli kresťania na Slovensku viac (alebo lepšie) zmobilizovať, aby mali silnejší spoločenský „výtlak?“

Jednou takouto oblasťou sú médiá. Je paradoxné, že väčšina obyvateľov Slovenska sa hlási ku konzervatívnemu, kresťanskému svetonázoru a verejný, mediálny priestor ovládli ľudia, ktorí kresťanstvo vnímajú veľmi podobne, ako komunisti pred pádom železnej opony. Podarilo sa im, obrazne povedané, prišitť kresťanom „psiu hlavu“. Mnohí, aj mladí ľudia, preto vnímajú kresťanstvo ako niečo povrchné, priam odpudivé. Vznikla zarážajúco široká živná pôda na prejavy averzie, bez snahy poznať postoj názorových oponentov. Výsledok je taký, že dnes hlavnými nositeľmi netolerancie nie sú konzervatívni kresťania, ale ich názoroví oponenti, ktorí sa tvária ako liberáli.

Čaká nás dlhý a ťažký boj o vedomie spoločnosti. Nástrojmi tohto boja však nesmie byť odsudzovanie, demonizácia názorových oponentov. Pre spoločenskú diskusiu o hodnotových témach musí byť kľúčom trpezlivosť a v tom dobrom slova zmysle profesionalita pri vyjadrovaní postojov, predovšetkým svojimi životmi. Súčasne však neslobodno prestať v poukazovaní na nesprávne vývojové trendy v spoločnosti. Treba to však robiť s veľkým citom pre férovosť a primeranú úctu k postojom ľudí z iného názorového spektra.

Ste zakladajúcim redaktorom náboženského televízneho vysielania na Slovensku. Aké boli začiatky v tejto oblasti a kam sa u nás tento typ programu posunul?

Keď som začal ako absolvent technickej kybernetiky pripravovať prvé náboženské televízne programy v histórii Slovenska, nemal som na takúto prácu takmer žiadne hlbšie, teoretické predpoklady. Svoje náboženské presvedčenie som sformoval vlastne v opozícii voči oficiálnemu názoru, ktorý reprezentoval komunistický, teda ateistický režim. Ukázalo sa však, že to nebol až taký zlý základ. Pri každej jednej vete som sa snažil mať na zreteli to, čo by proti nej mohol uviesť názorový oponent zo sveta bojovného ateizmu. Považujem za pravdepodobné, že aj prví apoštoli mali podobnú komunikačnú paradigmu. Tiež to

neboli teologicky vzdelaní ľudia, a predsa svoju historickú úlohu naplnili.

Vyššie 20 rokov som s takýmto prístupom reprezentoval náboženské televízne vysielanie z východnej, teda religióznejšej polovice Slovenska. Zhruba pred 10 rokmi sa však ukázalo, že vývoj aj v tejto oblasti sa posunul niekam inam. Na Slovensku pribudlo mnoho absolventov masmediálnych štúdií s kresťanským zameraním. Títo ľudia sa naučili už na škole existovať v akejsi diaspóre a často už vopred rezignovali na komunikáciu s ľuďmi, ktorí majú ku kresťanstvu a Cirkvi iba povrchný, alebo skôr negatívny vzťah. To potom viedlo k vzniku médií a celého spektra náboženských programov, ktoré odrážali iba jednu stranu života Cirkvi. Bolo to také „presviedčanie presvedčených“.

Nijako tým neznižujem význam pastoračných médií a programov, ktorých poslaním je prehĺbovať vieru. Majú veľký význam najmä pre ľudí, ktorí nemôžu osobne prísť do chrámu a televízna obrazovka či iné printové, alebo elektronické médium im nahrádza autentický, kolektívny zážitok viery. Je to však tá ľahšia cesta. Vývoj Cirkvi na celom svete potvrdzuje, že doba potrebuje aj iné, konzervatívne, a pritom stále kresťanské médiá. Navyše, väčšina kresťanov na Slovensku si zaslúži, aby mali komplexný pohľad na to, čo sa deje vo svete Cirkvi aj v iných krajinách. Potom sa nemôže stať, že ich niekto zaskočí otázkou, na ktorú nepoznajú odpoveď iba preto, lebo sa tejto téme nikto na Slovensku nevenuje. Skutočné kresťanstvo sa totiž z môjho pohľadu nevyznačuje iba dodržiavaním vonkajších foriem, či zvyklostí. Je to neustále hľadanie Božích zámerov a ich konfrontácia s realitou v osobnej, i spoločenskej rovine. Nuž a podľa mňa by to malo platiť aj v mediálnej oblasti. V tomto duchu je pre mňa práve Christianitas príkladom a nádejou.

Máte za sebou dlhoročnú prax a v televízii ste prešli množstvom pracovných pozícií. Momentálne ste dokonca majiteľom vlastnej produkčnej spoločnosti. Ktorá skúsenosť Vás vyformovala najviac?

Nedá sa to oddeliť od osobnej roviny. Všetko v mojom živote malo svoj význam. Nemenil by som absolútne nič. Výrazne ma sformovala moja skúsenosť byť manželom a otcom troch synov. Bývame v dvojdomě s mojimi rodičmi a stále sa preto učím, čo je to byť synom aj vtedy, keď to nie je jednoduché.

V profesionálnej oblasti som sa snažil zvládnuť všetky kľúčové televízne profesie. Ovládam prácu s kamerou, so zariadeniami na záznam a spracovanie zvuku, pracujem s niekoľkými strihovými programami. Dohovorím sa viacerými jazykmi, stále sa učím nové veci. Ak by som teda mal v skratke pomenovať to, čo ma v osobnej i profesionálnej oblasti sformovalo najviac, tak je to ochota prijať nové výzvy. Odkedy sa na seba pamätám, vždy som mal pocit, že deň má menej hodín, ako by mal mať. Teším sa na každý nový deň a na ľudí, ktorých stretnem.

Zdroj: archív V. Semana

Vidíte nejakú zmenu v tom, ako aktuálne fungujú slovenské televízie? Je niečo, čo by si podľa Vás zaslúžilo kritiku alebo pochvalu?

To je opäť veľmi široká a komplexná téma. Myslím si, že zásadnú reformu by potrebovali najmä verejnoprávne médiá. Terajší systém, podľa ktorého až 95 % rozpočtu RTVS ostáva v Bratislave, je nespravodlivý a kontraproduktívny. Pripomína mi to športovú súťaž, v ktorej by jediné mužstvo čerpalo prakticky všetky zdroje a tréner tohto mužstva by rozhodoval aj o tréneroch iných športových kolektívov, o ich taktike a všetkých okolnostiach existencie. Je potom logické, že všetky športové zápolenia by mali jediného víťaza. Aká by však bola kvalita takejto súťaže a vôbec jej zmysel? Nuž a to je presne model fungovania RTVS.

Cesta k zmene a tým aj vyššej kvalite programov vedie cez vytvorenie viacerých producentských centier RTVS v regiónoch Slovenska. Tento model úspešne funguje napríklad v Poľsku. V Českej republike zas majú zákon, podľa ktorého 20 % rozpočtu ČT povinne smeruje do krajských štúdií.

Tento model som prezentoval už pred 10 rokmi, keď som sa rozhodol kandidovať za generálneho riaditeľa STV. Práve tento postoj však bol potom dôvodom pre môj vynútený odchod z STV. Zmenu zaužívaných, hoci nespravodlivých finančných tokov v neprospech regiónov totiž nechcú najmä tí, ktorí žijú z rozpočtu RTVS a až na malé výnimky sídlia výlučne v Bratislave. Terajší asymetrický model čerpania verejných prostriedkov na financovanie RTVS vyhovuje tiež mnohým produkčným spoločnostiam, ktoré využívajú mediálny vplyv na získavanie politických konexií. Nuž a politici vyberajú generálneho riaditeľa RTVS. Vznikol tak akýsi bludný kruh, ktorý však nie je v záujme kvality verejnoprávneho vysielania, a ani v záujme väčšiny obyvateľov Slovenska.

Aktuálne riešime na Slovensku utečeneckú krízu, Vy sám ste sa rozhodli pomôcť Ukrajincom, ktorí museli opustiť svoje domovy. Povedzte nám viac o tom, prečo ste sa tak rozhodli.

Pomohli sme už štyrom ukrajinským rodinám, zdieľali sme s nimi spoločný priestor, snažili sme sa im pomôcť preklenúť aspoň tie najťažšie chvíle. V súčasnosti pomáhame rodine vojnového veterána, ktorý prišiel o ruky a nohy, a napriek tomu sa stará o sedemčlennú rodinu. Je to náročné, ale súčasne pekné obdobie. Dnes som napríklad dostal nádhernú báseň od Bulata Okudžavu. Poslala ju babka Vladimíra, ktorého rodinu sme prichýlili na začiatku tejto utečeneckej krízy. Píše sa v nej o tom, že v najťažších časoch prichádza Anjel temnoty. Súčasne však za ním ide Anjel svetla, ktorý rozsieva nádej. Tak je to aj v živote. Netreba strácať nádej a stále treba bojovať o lepšiu podobu nás samých i ďalšieho dňa pred nami.

В земные страсти вовлеченный,

я знаю, что из тьмы на свет
однажды выйдет ангел черный
и крикнет, что спасенья нет.
Но простодушный и несмелый,
прекрасный, как благая весть,
идуший следом ангел белый
прошепчет, что надежда есть.

Булат Окуджава

Vo víre krutých vášní,

z tmy na svetlo

vychádza Anjel temnoty

a kričí,

že brána spásy sa už zavrela.

No za ním,

prostý a plachý,

krásny ako dobrá správa,

Anjel svetla

ticho šepká,

že nádej nikdy nezomrela.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/clen-redakcie-christianitas-vlado-seman-vidim-nebezpecenstvo-v-novej-totalite-ktora-chce-vykorenit-uctu-ku-krestanskym-hodnotam/>